



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Αθήνα 16 Δεκεμβρίου 2025

Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για φοίτηση στο Π.Μ.Σ.
«Θεωρία και Ιστορία της Τέχνης»
Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης
για το ακαδημαϊκό έτος 2026-2027

Το Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης (ΘΙΣΤΕ) της ΑΣΚΤ ανακοινώνει τη λειτουργία, για το ακαδημαϊκό έτος 2026-2027, του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο **«Θεωρία και Ιστορία της Τέχνης» (ΜΕΘΙΣΤΕ)**, το οποίο απονέμει **Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)**.

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων ελληνικών ΑΕΙ ή αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής με γνωστικό αντικείμενο συναφές προς το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Υποψήφιοι μπορεί να είναι και τελειόφοιτοι, οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές τους κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για παρακολούθηση του Προγράμματος.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά: ¹

- 1) Αίτηση σε ειδικό έντυπο** (βλ. παρακάτω) με μία φωτογραφία
- 2) Φάκελο, ο οποίος περιλαμβάνει:**
 - α) Φωτοαντίγραφο/α πτυχίου/τίτλων σπουδών.** Εάν ο τίτλος σπουδών έχει χορηγηθεί από ΑΕΙ εξωτερικού, θα πρέπει να φέρει νόμιμη θεώρηση και να συνοδεύεται (επισυνάπτεται αποτελώντας ενιαίο σώμα) από επίσημη μετάφραση και από έγγραφα που να πιστοποιούν την αναγνώρισή του από το ΔΟΑΤΑΠ (βλ. σημείωση)
 - β) Φωτοαντίγραφο βεβαίωσης περάτωσης σπουδών για τους τελειόφοιτους/ες υποψήφιους/ες** (βλ. σημείωση)



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

γ) Επικυρωμένα αντίγραφα πιστοποιητικών ξένων γλωσσών. Ολοκληρωμένες σπουδές σε ομοταγές εκπαιδευτικό Ίδρυμα άλλης χώρας (οι οποίες αποδεικνύονται με τα προβλεπόμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα) αποτελούν επαρκή απόδειξη για την απαιτούμενη γνώση της γλώσσας στην οποία έγιναν οι σπουδές. Για τους αλλοδαπούς υποψηφίους απαιτείται, επιπλέον, η καλή και πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής γλώσσας (βλ. σημείωση)

δ) Φωτοαντίγραφο/α πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας

ε) Βιογραφικό σημείωμα στο οποίο αναφέρεται και τυχόν ερευνητική/επιστημονική δραστηριότητα, σε γνωστικά αντικείμενα συναφή με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, η οποία διεξήχθη παράλληλα με τις προπτυχιακές σπουδές ή μετά την ολοκλήρωσή τους και πρέπει να τεκμηριώνεται βάσει νομίμως προσκομιζόμενων εγγράφων

στ) Σύντομο κείμενο επιστημονικών προθέσεων και κινήτρων επιλογής του συγκεκριμένου ΠΜΣ [έκτασης έως 700 (επτακόσιες) λέξεις]

ζ) Γραπτή επιστημονική εργασία σε θέμα σχετικό με το αντικείμενο του ΠΜΣ που έχει συγγραφεί στο πλαίσιο προπτυχιακών σπουδών. Μπορεί να προσκομισθεί και οποιαδήποτε άλλη επιστημονική εργασία, σε θέμα σχετικό με το αντικείμενο του ΠΜΣ, δημοσίευτη ή δημοσιευμένη.

η) Απλή φωτοτυπία δελτίου αστυνομικής ταυτότητας

¹**Σημείωση:** (α) Εφιστάται η προσοχή των υποψηφίων στην ορθή κατά τα ανωτέρω υποβολή των δικαιολογητικών εγγράφων, (β) Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, είναι δυνατή η υποβολή απλών, ευανάγνωστων αντιγράφων των πρωτότυπων εγγράφων που έχουν εκδοθεί από φορείς του δημόσιου τομέα. Είναι, επίσης, δυνατή η υποβολή απλών, ευανάγνωστων αντιγράφων ιδιωτικών και αλλοδαπών εγγράφων, εφόσον τα έγγραφα αυτά έχουν επικυρωθεί επισήμως. Διευκρινίζεται ότι υποψήφιοι που θα καταθέσουν απλά αντίγραφα εγγράφων (λχ. τίτλων σπουδών, πιστοποιητικών ξένων γλωσσών) κατά τα ανωτέρω, εφόσον γίνουν δεκτοί, θα κληθούν να προσκομίσουν τα πρωτότυπα έγγραφα.



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ο αριθμός των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε δεκαπέντε (15).

Η αίτηση και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων **υποβάλλονται ηλεκτρονικά** στο email: arthm@asfa.gr. Η προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων ξεκινά από τη **Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2026 και λήγει την Παρασκευή 20 Φεβρουαρίου 2026, ώρα 16:00.**

Για την εισαγωγή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών η Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων συνεκτιμά τα ακόλουθα:

- α) το περιεχόμενο του φακέλου που έχει προσκομίσει ο κάθε υποψήφιος
- β) την επίδοση σε γραπτή εξέταση που περιλαμβάνει ανάπτυξη ζητημάτων Ιστορίας-Θεωρίας της Τέχνης με βάση τη συνημμένη στο παρόν ενδεικτική βιβλιογραφία, κατανόηση σύντομου κειμένου σε ξένη γλώσσα επιλογής του υποψηφίου (η επιλογή θα πρέπει να γίνει μεταξύ της αγγλικής, της γαλλικής, της γερμανικής και της ιταλικής γλώσσας και να δηλώνεται στην αίτηση) και τέλος σύντομη περιγραφή εικόνας
- γ) συνέντευξη ενώπιον των μελών της Επιτροπής Επιλογής Εισακτέων

Διευκρινίζεται ότι σε συνέντευξη θα κληθούν οι υποψήφιοι, η επίδοση των οποίων στη γραπτή εξέταση θα είναι τουλάχιστον έξι (6) σε κλίμακα με άριστα το δέκα (10).

Ο πίνακας των επιτυχόντων θα επικυρωθεί από τη Συνέλευση και θα ανακοινωθεί στην ιστοσελίδα και τους πίνακες ανακοινώσεων του Τμήματος.

Οι εγγραφές των επιτυχόντων στο Πρόγραμμα θα πραγματοποιηθούν τον Σεπτέμβριο 2026.

Ο Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΜΣ είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος ΘΙΣΤΕ (www.asfa.gr).

Πληροφορίες: Γραμματεία του Π.Μ.Σ. (κ. Αρχ. Κλαμαριά, τηλ.: 2103897105, e-mail: aklamaria@asfa.gr). Έντυπα αιτήσεων είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Τμήματος Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης.

**Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ**



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Προτεινόμενη βιβλιογραφία εισαγωγικών εξετάσεων ΜΕΘΙΣΤΕ

Η παρούσα βιβλιογραφία είναι ενδεικτική και αποκλειστικά ελληνόγλωσση. Ειδικά τα κείμενα της θεωρίας και της κριτικής (Diderot, Baudelaire, Pater, Greenberg, Wölfflin κ.α.) θα πρέπει να διαβάζονται κριτικά, δηλαδή κάθε φορά να γίνεται προσπάθεια να πλαισιωθούν με βάση την ιστορία (της τέχνης) της περιόδου κατά την οποία γράφονται.

Ιστορία της τέχνης

Eisenman, Stephen F. [Στίβεν Φ. Άισενμαν] et al., *Η τέχνη του δέκατου ένατου αιώνα. Μία κριτική ιστορία*, μτφρ. Δημοσθένης Κούλουθρος, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2021.

Brown, David Blayney [Ντέιβιντ Μπλέινυ Μπράουν], *Ρομαντισμός*, μτφρ. Ιωάννα Βελτισοπούλου, Αθήνα, Καστανιώτη, 2004.

Cohen, Jean-Louis [Ζαν-Λουί Κοέν], *Η αρχιτεκτονική μετά το 1889. Με το βλέμμα στο μέλλον*, μτφρ. Πέτρος Μαρτινίδης, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2019.

Δασκαλοθανάσης, Νίκος (επιμ.), *Από τη μινιμαλιστική στην εννοιολογική τέχνη. Μια κριτική ανθολογία*, Αθήνα, ΑΣΚΤ, 2006.

Δασκαλοθανάσης, Νίκος, *Ιστορία της τέχνης: ο δυτικός κόσμος από την προϊστορία έως τις μέρες μας. Ζωγραφική - Γλυπτική - Αρχιτεκτονική*, Αθήνα, Utopia, 2023.

Δασκαλοθανάσης, Νίκος, *Ιστορία της τέχνης 1945–1975. Από τη μοντέρνα στη σύγχρονη τέχνη. Ζωγραφική - Γλυπτική - Αρχιτεκτονική*, Αθήνα, futura, 2021.

Foster, Hal, Rosalind Krauss, Yves-Alain Bois, Benjamin H. D. Buchloch, *Η τέχνη από το 1900: μοντερνισμός, αντιμοντερνισμός, μεταμοντερνισμός*, μτφρ. Ιουλία Τσολακίδου, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2018.

Irwin, David [Ντταϊβιντ Έργουιν], *Νεοκλασικισμός*, μτφρ. Χίλντα Παπαδημητρίου, Αθήνα, Καστανιώτη, 2000.

Janson, H. W. – Antony F. Janson [Η. W. Τζάνσον – Άντονι Φ. Τζάνσον], *Ιστορία της τέχνης. Η δυτική παράδοση*, μτφρ. Μαριάννα Αντωνοπούλου, Νάνσυ Κουβαράκου, Αθήνα, Ίων (έλλην), 2011.

Κωτίδης, Αντώνης, *Ελληνική τέχνη: Ζωγραφική του 19ου αιώνα*, Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, 1995.

Κωτίδης, Αντώνης, *Μοντερνισμός και παράδοση στην ελληνική τέχνη του μεσοπολέμου*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 1993.

Λιτσαρδοπούλου, Ναυσικά, *Η ζωγραφική παραγωγή των Κάτω Χωρών κατά τον 17ο αιώνα*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης, 2015.

Λυδάκης, Στέλιος, *Η νεοελληνική γλυπτική. Ιστορία, τυπολογία*, Αθήνα, Μέλισσα, 2011.



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Murray, Peter and Linda [Πήτερ και Λίντα Μάρεν], *Η τέχνη της Αναγέννησης*, μτφρ. Ανδρέας Παππάς, Αθήνα, Υποδομή, 1995.

Μαθιόπουλος, Ευγένιος Δ., «Εικαστικές τέχνες», στο Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Οι απαρχές 1900–1922*, τομ. Α2, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 1999, σσ. 310–351.

Μαθιόπουλος, Ευγένιος Δ., «Εικαστικές τέχνες», στο Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Ο Μεσοπόλεμος 1922–1940*, τ. Β2, 2003, σσ. 401–460.

Μαθιόπουλος, Ευγένιος Δ., «Οι εικαστικές τέχνες στην Ελλάδα», στο Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Β' Παγκόσμιος Πόλεμος*.

Κατοχή–Αντίσταση 1940–1945, τομ. Γ2, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2007, σσ. 263–302. Μαθιόπουλος, Ευγένιος Δ., «Οι εικαστικές τέχνες κατά την περίοδο 1945–1953»,

στο Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα*, τ. Δ2, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2009, σσ. 182–237.

Μισιρλή, Νέλλη, *Ελληνική ζωγραφική. 18ος–19ος αιώνας*, Αθήνα, Αδάμ, 1993.

Montaner, Josep Maria [Χοζέπ Μαρία Μοντανέρ], *Ιστορία της σύγχρονης αρχιτεκτονικής. Κινήματα, ιδέες και δημιουργοί στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα*, μτφρ. Ανδρέας Γιακουμακάτος, Μαρία Παλαιολόγου, Αθήνα, Νεφέλη, 2014.

Pinelli, Antonio [Αντόνιο Πινέλλι], *Bella maniera. Μελέτες για τον Μανιερισμό του 16ου αιώνα*, μτφρ. Παναγιώτης Ιωάννου, Αθήνα, Νεφέλη, 2025.

Shone, Richard – John-Paul Stonard [Ρίτσαρντ Σόουν – Τζον-Πολ Στόναρντ] (επιμ.), *Τα βιβλία που διαμόρφωσαν την ιστορία της τέχνης. Από τους Gombrich και Greenberg στις Alpers και Krauss*, μτφρ. Ελένη Γέμτου, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2022.

Smith, Jeffrey Chips [Τζέφρι Τσιπς Σμιθ], *Η Αναγέννηση στη Βόρεια Ευρώπη*, Αθήνα, Καστανιώτη, 2005.

Turner, Richard [Ρίτσαρντ Τέρνερ], *Η Αναγέννηση στη Φλωρεντία: Η γένεση μιας νέας τέχνης*, μτφρ. Μιχάλης Λυχούνας, επιμ. Γλαύκη Γκότση, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2011.



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Χατζηνικολάου, Νίκος, *Εθνική τέχνη και πρωτοπορία*, Αθήνα, Το Όχημα, 1982.
Χριστοφύλλου, Μάρθα, «Η μεταπολεμική τέχνη, 1949–1974», στο Βασίλης Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770–2000*, τομ. 9, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2004, σσ. 275–290.

Χριστοφύλλου, Μάρθα, «Οι εικαστικές τέχνες 1974–2000», στο Βασίλης Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770–2000*, τ. 10, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2003, σσ. 277–294.

Θεωρία και κριτικής της τέχνης – Μεθοδολογίες

Baudelaire, Charles [Σαρλ Μπωντλαίρ], *Αισθητικά δοκίμια*, μτφρ. Μ. Ρέγκου, Αθήνα, Printa, 1995.

Belting, Hans [Χανς Μπέλτινγκ] et al., *Εισαγωγή στην ιστορία της τέχνης*, μτφρ. Λία Γυιόκα, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 1995.

Diderot, Denis [Ντενί Ντιντερό], *Αισθητικά*, μτφρ. Κλ. Μπισσοτάκη, Αθήνα, Εστία, 2002.

Eco, Umberto [Ουμπέρτο Έκο], *Τέχνη και κάλλος στην αισθητική του Μεσαίωνα*, Αθήνα, Γνώση, 1994 (1992).

Greenberg, Clement [Κλέμεντ Γκρήνμπεργκ], *Τέχνη και πολιτισμός*, μτφρ.-επιμ. Ν. Δασκαλοθανάσης, Αθήνα, Νεφέλη, 2007.

Haskell, Francis [Φράνσις Χάσκελ], *Η ιστορία και οι εικόνες της. Η τέχνη ως ερμηνεία του δυτικού πολιτισμού*, μτφρ. Αλίκη Τσοτσουρού, Δημήτρης Κοσμίδης, Αθήνα, Νεφέλη, 2013.

Panofsky, Erwin [Έρβιν Πανόφσκι], *Μελέτες εικονολογίας. Ουμανιστικά θέματα στην τέχνη της Αναγέννησης*, μτφρ. Ανδρέας Παππάς, Αθήνα, Νεφέλη, 1991.

Panofsky, Erwin, *Γοτθική αρχιτεκτονική και σχολαστικισμός*, μτφρ. Σάββας Κονταράτος, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2018.

Panofsky, Erwin, «Η προσωπογραφία των Arnolfini», μτφρ. Μαρίνα Παππά, *Ιστορία της τέχνης*, 6 (καλοκαίρι 2017), σσ. 107–121.

Panofsky, Erwin, "Et in Arcadia Ego: ο Poussin και η ελεγειακή παράδοση", μτφρ. Σταύρος Βελούδος, *Ιστορία της τέχνης*, 13 (φθινόπωρο 2024), σσ. 50–72.

Pater, Walter [Γουόλτερ Πέιτερ], *Η Αναγέννηση*, μτφρ. Α. Μπερλής, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2011.

Πούλος, Παναγιώτης, *Έννοιες της τέχνης τον 20ό αιώνα*, Αθήνα, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, 2006.

Βασιλείου, Κωνσταντίνος (επιμ.), *Τέχνη και δημιουργικότητα. Μια ανθολογία*, Αθήνα, Πλέθρον, 2014.



ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1836

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Wölfflin, Heinrich [Χάινριχ Βέλφλιν], *Βασικές έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Το πρόβλημα της εξέλιξης του στίλ στη νεότερη τέχνη*, μτφρ. Φώτης Κοκαβέσης, Θεσσαλονίκη, Παρατηρητής, 1992.

Βιβλιογραφία για περαιτέρω ιστορική πλαisiώση

Διαλέτη, Ανδρονίκη, Ρίκα Μπενβενίστε, Γιώργος Πλακωτός (επιμ.), *Τοπικό, διεθνικό και παγκόσμιο στην ευρωπαϊκή ιστορία. Κινητικότητα, συναντήσεις, ιεραρχήσεις*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2023.

Λιάκος, Αντώνης, *Ο ελληνικός 20ός αιώνας*, Αθήνα, Πόλις, 2019.

Sennett, Richard [Ρίτσαρντ Σέννετ], *Η τυραννία της οικειότητας. Ο δημόσιος και ο ιδιωτικός χώρος στον δυτικό πολιτισμό*, μτφρ. Γιώργος Μέτρικας, Αθήνα, Νεφέλη, 1999.

Hobsbawm, Eric [Έρικ Χομπσμπάουμ], *Θρυμματισμένοι καιροί. Κουλτούρα και κοινωνία στον 20ό αιώνα*, μτφρ. Νίκος Κούρκουλος, Αθήνα, Θεμέλιο, 2012.

Hobsbawm, Eric [Έρικ Χομπσμπάουμ], *Η εποχή του κεφαλαίου, 1848–1875*, μτφρ. Δημοσθένης Κούρτοβικ, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), 1996.

Levine, Philippa [Φίλιππα Λέβιν], *Φύλο και αυτοκρατορία*, μτφρ. Μαρίνα Ελευθεριάδου, επιστημονική επιμέλεια Άννα Καρακατσούλη, Αθήνα, Πεδίο, 2016.

Osterhammel, Jürgen, Jan C. Jansen [Γιούργκεν Όστερχάμελ, Γιαν Κ. Γιάνσεν], *Αποικιοκρατία. Μια παγκόσμια ιστορία*, μτφρ. Γιάννης Κοίλης, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2025.

Traverso, Enzo [Έντσο Τραβέρσο], *Επανάσταση. Διανοητική και πολιτισμική ιστορία*,

μτφρ. Νίκος Κούρκουλος, Αθήνα, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, 2021.